

Fővárosi Ítéltábla

mint másodfokú bíróság

2.Mf.31.139/2022/3.

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a dr. Tarczay Áron ügyvéd (Cím9) által képviselt **Felperes1** (Felperes1 címe) felperesnek – a Alperesi képviselő neve kamarai jogtanácsos által képviselt **Alperes1** (Alperes1 címe) alperes ellen munkáltatói kártérítés és sérelemdíj tárgyában indult perében a Fővárosi Törvényszék 13.M.71.083/2020/108. számú ítélete ellen az alperes 112. és 114. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán meghozta az alábbi

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét nem fellebbezett részében nem érinti, fellebbezett részében helybenhagyja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

Az elsőfokú bíróság döntése és az alapjául szolgáló tényállás

[1] A Fővárosi Törvényszék a 2022. március 23-án kelt 13.M.71.083/2020/108. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek jövedelempótló kártérítésként 165.000 forintot, sérelemdíj címén 1.200.000 forintot és ezen összegek késedelmi kamatait, ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az alperest 84.000 forint perköltség megfizetésére a felperes javára, valamint 376.347 forint állam által előlegezett költség viselésére és akként rendelkezett, hogy ezt meghaladóan az állam által előlegezett költséget és az eljárás illetékét az állam viseli.

[2] Az általa megállapított tényállás szerint a felperes az alperesi büntetésvégrehajtási intézetben töltött fogvatartása során segédmunkás munkakörben került foglalkoztatásra. A felperes asztalos szakmunkás végzettséggel rendelkezett, az intézet műhelyében fogvatartottként asztalosmunkát végzett. Ennek keretében rendszeresen dolgozott egy körfűrész típusa típusú asztali körfűrészszel, melynek kezelési útmutatója a műhelyben ki volt függesztve, arról azonban a felperes oktatást nem kapott. A körfűrész 2016 márciusától nem volt védőburkolat, mivel az hibás volt, így nem lehetett a gépre feltenni. A fogvatartottak a munkafelügyelők tudomása mellett hosszabb ideje ily módon használták a körfűrészszel.

[3] A felperes 2016. július 12-én, augusztus 1-jén, október 3-án és november 2-án részt vett a fogvatartott munkavállalók részére tartott munkavédelmi oktatáson, amely az általános munkavédelmi, munkabiztonsági ismeretekre terjedt ki, ugyanakkor faipari gépekkel, asztalosmunkákkal kapcsolatos speciális ismeretek nem hangzottak el. A munkanapok elején az alperes a reggeli eligazításon pár perces balesetvédelmi oktatást tartott az egyéni védőeszközök kötelező használatára vonatkozóan.

[4] A műhelyben a kötelező negyedéves munkavédelmi szemle keretében 2016. szeptember 29-én az ellenőrzésről jegyzőkönyv nem, csak intézkedési terv készült, melyben kizárólag a hiányosságok szerepeltek. A dokumentációban a körfűrész neve körfűrészszel kapcsolatos részletes leírás, intézkedési javaslat nem került rögzítésre.

[5] 2016. november 11-én a reggeli eligazításon Tanú1 megbízott munkahelyi vezető az előző héten megkezdett, faszekrények felújításához kapcsolódó asztalos szakmunka folytatására utasította a felperest. Az eligazítást követően a kéziszerszámok átvételekor Tanú2 munkafelügyelő észlelte, hogy a felperesnek aznapra a több személyt igénylő feladatokra - fogvatartott-társa szabadsága miatt - nem volt segítsége. Arra utasította a felperest, hogy a szekrény zárhatóságával kapcsolatos feladatokat végezze, vagyis fúrjon lyukakat a szekrényekre. A felperes részére a szerszámcsomagot Tanú3 munkafelügyelő adta át.

[6] Az eligazítást követően a felperes ellenőrizte a körfűrész állapotát és azt rendben találta. A munkafelügyelőnél nem kifogásolta a védőburkolat hiányát és azt sem, hogy az előző heti munkavégzéssel szemben egyedül kell folytatnia a szekrény felújítását. A felperes elkezdte a polcelemek körfűrészszel való levágását, a gép hangja a kb. 7-8 méterre, a műhely másik helyiségében tartózkodó munkafelügyelők és Tanú1 számára hallható volt. A felperes 8 óra 45 perc körül egy kb. 2 méteres szekrény oldaleleméből akart levágni egy új polcelemet, a vágás során leeső, közel 1,5 méteres bútortábla nagyobb része alátámasztás nélkül maradt és az súlyánál fogva lebillent. A felperes reflexből a bútortábla után kapott, átnyúlva a körfűrészszel felett, melynek során a fűrészszel belekapott a jobb kezébe. A baleset következtében a felperes súlyos kézszérülést szenvedett, kórházba szállítását követően aznap megműtötték, sebére kötést és gipszet kapott. Ezt követően visszaszállították a bv intézet zárkájába, azonban nem betegszobában kapott elhelyezést.

[7] A balesetet a munkáltató munkabalesetnek minősítette. A munkabaleseti jegyzőkönyv szerint a munkáltató a reggeli eligazításon korábban megkezdett szekrényjavítási munka folytatására adott utasítást. A munkavégzéshez szükséges szerszámokat és védőfelszereléseket a fogvatartott megkapta, majd a munkát a műhelyben egyedül kezdte meg az ott található körfűrészszel, amit előzetesen biztonságosnak ítélt meg, de a körfűrész hasítékkal ellátott önzáró védőburkolatát nem helyezte fel a gépre. Az alperes ezt jelölte meg az általa készített baleseti elemzésben a baleset közvetlen okaként. Az elemzésben rögzítésre került továbbá, hogy a védőburkolat meglétét a munkáltató nem ellenőrizte, a felperes elmondása szerint azonban ezt megtette, a körfűrész biztonságos használatra alkalmasnak találta, a védőburkolat hiányát nem kifogásolta, felhelyezésére nem intézkedett. A baleset okaként került megjelölésre az is, hogy a hosszú bútorlap megfelelő alátámasztásáról nem gondoskodtak.

[8] A felperes a baleset következtében maradandó egészségkárosodást szenvedett: a jobb kezének négy ujjja sérült, az ínszalag a középső ujjon hiánnyal járó módon szakadt és műtéti korrekció után is a III. és IV. ujjon maradandó mozgáskorlátozottság és érzéskiesés alakult ki a 3 hónapos gyógytartam után (a tartós egészségkárosodás mértéke 5%, a balesetből eredő munkaképességsökkenés 6%). A felperes fájdalmai csökkenő mértékben kb. 3 hónapig fennálltak, de élethosszig tartóan fellephet rövid ideig tartó fájdalom terhelést követően, vagy spontán. Önellátásban 4 hétig, mindennapi szociális tevékenységben 6 hétig csak zárkatársai segítségével tudott boldogulni csökkenő mértékben, zsibbadás, érzéskiesés a mai napig fennáll.

[9] Az első varratszedésre 2016. november 25-én került sor, a maradék varratokat december 12-én távolították el. A felperes részére kötelező fájdalomcsillapítást nem írtak elő, a fennmaradt szubjektív fájdalomérzetre a felperes kérése ellenére csak egy alkalommal kapott fájdalomcsillapítót. Az előírt gyógytornát az alperes nem, csak a B. büntetés végrehajtási intézetl tudta biztosítani, így alperesi kezdeményezésre a felperes 2017. január 2-12. között ebben az intézményben vett részt gyógytornán. A felperes elhelyezésére a börtön fokozatra szóló ítélettől eltérően fegyház fokozatú, 10 fős zárkában került sor, ahol emeletes ágyon kapott helyet, oda csak segítséggel tudott felmászni és tisztálkodási lehetőségei is korlátozottak voltak. A szűkös zárkaméretre tekintettel a felperes a B. büntetés végrehajtási intézetlben való tartózkodással érintett napokra kártalanításban részesült az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény (a továbbiakban: Bv. tv.) 10/A. §-a alapján. A 2017. április 12-i kontrollvizsgálatra az alperes nem biztosította a felperes megjelenését. A felperes a gyógyulás időszakában átmenetileg nem tudott dolgozni, így 183.073 forint fogvatartotti jövedelemtől esett el.

[10] A felperes balesettel összefüggésben sérelemdíj és kereset-kiegészítés megfizetésére irányuló kérelmét az alperes a 2017. május 15-én kelt határozat száma számú határozatával elutasította.

[11] A felperes ezt követően előterjesztett keresetét az elsőfokú bíróság a Fővárosi Ítéltábla 2.Mf.31.081/2020/5. számú végzésével megismételt eljárásra adott iránymutatásai alapján eljárva nagyobb részben megalapozottnak találta.

[12] Mindenekelőtt rögzítette, hogy a baleset a felperest a Bv. tv. 3. § 13. pontja szerinti munkáltatás során érte, a bekövetkezett kárért az alperes kártérítési felelősségének fennálltát a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 6:518. – 6:522. §-ai alapján vizsgálta.

[13] Rögzítette, hogy a perben az nem volt vitatott, hogy a felperesnek az alperesnél történt munkáltatása során az őt ért balesetből eredően jövedelemkiesése származott, így a kár bekövetkezése, annak mértéke és az alperesnél folyt munkáltatással való oksági összefüggés a perben kétségtől fennállt. Az alperes mentesülését a perben lefolytatott bizonyítási eljárás során nem tudta megállapítani azon okból, hogy magatartása nem volt felróható. Az elvárhatóság mércéjét a Bv. tv. 220. § (1) bekezdés a), b) és g) pontja szerinti rendelkezések alapján vizsgálta. Értékelte a perben kirendelt munkavédelmi szakértő szakvéleményében rögzítetteket.

[14] Ez alapján úgy foglalt állást, hogy az alperes a 63/2014. (XII. 15.) BM rendelet 3. § (1) bekezdése értelmében mulasztott, amikor csak általános jellegű munkavédelmi oktatást tartott, de a faipari munkákkal kapcsolatos speciális munkavédelmi ismeretekről nem tájékoztatta a felperest. Mindezt nem helyettesítette a kezelési útmutató kifüggesztése, és a felperes szakirányú képzése sem. Értékelte továbbá, hogy a munkavédelmi szemle nem tárta fel, hogy a veszélyes gép minősítésű körfűrész nem felel meg a biztonsági előírásoknak védőburkolat hiányában. Az alperes a munkafelügyelők útján tudomással bírt a körfűrész nem biztonságos állapotáról, mégsem tette meg a szükséges intézkedéseket, illetve eltúrte az ezzel a géppel való munkavégzést. Hangsúlyozta, hogy a védőburkolat a perbeli állapotában nem volt felszerelhető a gépre, mivel hibás volt. Az alperes megfelelő gyakorisággal eleget tett a munka ellenőrzésével kapcsolatos, a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Mvt.) 54. § (7) bekezdés b) pontjában foglalt kötelezettségének, és a munkafelügyelők is megfelelő távolságban tartózkodtak a munkavégzés helyétől. Éppen ebből kifolyólag súlyosan felróható volt az a körülmény, hogy nem léptek közbe a balesettel érintett munkavégzés leállítására érdekében.

[15] A munkavédelmi szakértő feltárta, hogy az Mvt. 54. § (1) bekezdés i) pontja alapján a munkáltató köteles lett volna a munkavállalót megfelelő utasítással ellátni, e kötelezettségének azonban nem teljes mértékben tett eleget. A felperes ugyanis kétféle utasítással rendelkezett a munkavégzésre, egyrészt a szekrényfelújításra, másrészt a Tanú2től által megjelölt munkafolyamatra. Ebből a felperes számára nem kellett egyértelműnek lennie a két utasítás egymáshoz való viszonyának. Az alperes terhére esett az a körülmény, hogy nem jelölte ki egyértelműen az utasítást adó személyt, ezáltal bizonytalan helyzetbe hozta a felperest, amely körülmény jelentős szerepet játszott abban, hogy a felperes egyedül kezdett bele a veszélyesnek minősülő munkafolyamatba.

[16] Nem találta megállapíthatónak az alperes mentesülését az előreláthatóság hiánya miatt sem. A Ptk. 6:521. §-a és a polgári ítélkezési gyakorlat (Kúria Pfv.III.21.585/2018/4.) alapján hangsúlyozta, hogy a testi épséghez, egészséghez való jog sérelme esetén az előreláthatóság szűk értelmezése nem fogadható el. Az alperesi érvelés, miszerint a felperes asztalos szakemberként tudhatta, hogy védőburkolat hiányában a körfűrészszel veszélyes feladatot végez és ezt a hiányosságot nem jelezte, éppen azt támasztotta alá, hogy az adott helyzetben a baleset bekövetkezte és a károsodás előre látható volt a veszélyforrásról tudomással bíró, és a fűrészelés hallatán a munkát le nem állító alperes számára is. Mindezek alapján megállapította, hogy az alperes kártérítési felelősségének pozitív feltételei fennálltak, e mellett az alperes nem úgy járt el ahogy az adott helyzetben elvárható, így a felróhatóság hiányára hivatkozva magát kimenteni nem tudta.

[17] A felperes felróható közrehatása miatti kármegosztás kérdését a Ptk. 6:525. §-a és a Bv. tv. 221. § (1) bekezdése alapján vizsgálta. Ezek a rendelkezések a felperes részéről az elvárhatóság mércéjét keretjellegű szabályként határozzák meg, amelyet tartalommal a munkavédelmi rendelkezések töltenek meg. E körben értékelte azt, hogy más munkajogi státusztörvények hatálya alá tartozó foglalkoztatottakhoz képest a felperes fogvatartottként különösen kiszolgáltatott helyzetben volt a munkáltatóval való viszonyában, amit a tanúvallomások is megerősítettek. Ezek szerint alapos munkamegtagadás vagy panasz esetén retorziókkal kellett számolniuk a munkát végző fogvatartottaknak. A munkavédelmi szakértő megállapította, hogy a felperes nem kapott specifikus oktatást, így nem kellett feltétlenül felismernie az önálló munkavégzésből és a védőburkolat mellőzéséből eredő veszélyeket. Ugyanakkor a felperes asztalos szakemberként rendelkezhetett bizonyos ismeretekkel e téren, így terhére róható az, hogy Tanú2 utasítása ellenére végzett kockázatos munkát, de azt sem lehetett figyelmen kívül hagyni, hogy bizonytalanságot eredményezett az, hogy a felperes esetében melyik utasítás volt az irányadó. A töretlen bírói gyakorlatra utalva (Mfv.I.10.354/2008/4., Mfv.I.10.179/2018/4., Mfv.I.10.439/2018/5., BH2011. 22., BH2007. 242.) rögzítette, hogy a munkáltató felelőssége megállapítható abban az esetben, ha az utasításadás kapcsán nem kellő pontossággal és egyértelműséggel járt el. Így a felperes utasítástól eltérő munkavégzésének felróhatóságát enyhíti az a körülmény, hogy az irányadó utasításban a felperes nem lehetett teljesen biztos.

[18] Úgy foglalt állást a munkavédelmi szakértői vélemény alapján, hogy a felperestől az nem volt elvárható, hogy a hibás védőburkolatot felszerelje, az viszont igen, hogy intézkedést kérjen a felettesétől a rendellenesség megszüntetésére, valamint az, hogy a kezelési útmutatót felhasználja. A felperes az Mvt. 62-63. §-a alapján jogosult lett volna a munkavégzés megtagadására a testi épségére veszélyes, közvetlen és súlyos veszélyt rejtő munkaeszköz használata miatt. Ugyanakkor különös jelentőséget tulajdonított annak, hogy a felperes fogvatartott dolgozóként különösen kiszolgáltatott helyzetben volt és nem tudhatta, hogy a szekrényekkel kapcsolatos munkavégzést nem kérik rajta számon. Mindezekre figyelemmel a munkáltatóra terhesebb, 90-10%-os arányú kármegosztást tartott indokoltnak. Az alperes a jövedelemkiesésre vonatkozó kereseti kérelem összecszerűségét nem vitatta, így a kármegosztás aránya alapján állapította meg az ezen a jogcímen alperest terhelő marasztalási összeget.

[19] A felperes sérelemdíj iránti igényét a Ptk. 2:42. § (2) bekezdése, 2:43. § a) pontja, 2:52. § (1)-(3) bekezdése, valamint a Bv. tv. 9. § (1) bekezdése és az irányadó bírói gyakorlat alapján bírálta el. Figyelembe vette, hogy a sérelemdíj, mint szankció funkciója kettős, egyfelől kompenzációs szerepet tölt be a személyiségi jogsértés tekintetében, másfelől magánjogi büntetés a hasonló jogsértések megelőzése érdekében.

[20] Megállapította, hogy a felperes testi, lelki egészséghez való jogának sérelme az akut és maradandó fizikai sérülés, fájdalomérzet, valamint az egészségkárosodás balesettel való oksági összefüggése igazolást nyert. Az alperesi jogsértés súlyánál értékelte azokat a munkavédelmi szabálytalanságokat, amelyeket a munkavédelmi szakértő alátámasztott. A jogsértés felperesre gyakorolt hatása vonatkozásában kiemelte az átélt fájdalmakat, a maradandó esztétikai hátránnyal és funkciókieséssel is járó károsodást, a hónapokig tartó, kellemetlen gyógytornával is járó kezelést, az átmeneti és részleges kiszolgáltatottságot, a zárkatársak segítségére való ráutaltságot, valamint azt a körülményt, hogy a felperes szakmájának gyakorlására képtelenné vált. A sérelemdíj büntető funkciójára tekintettel értékelte, hogy a balesetet részben huzamosabb ideig fennállt munkavédelmi szabálytalanságok eredményezték, ezért nem tartotta eltúlzottnak a felperes ezen személyiségi jogsértés miatt igényelt 600.000 forint összegű sérelemdíj igényét.

[21] Rögzítette, hogy a felperes az emberi méltósághoz való jogának sérelme körében arra hivatkozott, hogy nem részesült megfelelő orvosi ellátásban a balesettel összefüggésben. Hangsúlyozta, hogy a felperes, mint fogvatartott egészségügyi ellátása az alperesi döntéshozatal függvénye volt. Az emberi méltóság sérelme megállapítható, ha az érintettet elzárják a megfelelő ellátás lehetőségétől, amely a megfelelő életminőség visszanyerésének előfeltétele lenne. Ide tartoznak nem csupán a gyógyulást elősegítő orvosi szolgáltatások, hanem azok is, amelyek a beteg komfortérzetének helyreállítására irányulnak. Az alperes terhére értékelte, hogy a felperes orvosi ellátása nem volt kielégítő abban a körben, hogy fájdalomérzetének jelzésére nem kapott fájdalomcsillapítót, illetve az előírt kontrollon való megjelenését nem biztosították, ami hátrányosan befolyásolhatta a gyógyulást. A felperesnek az ellátás megfelelőségével kapcsolatos további panaszait (a krémezés elmaradásának negatív hatása, seböblítési szükséglet, betegszoba igénye) nem találta alaposnak. Érvelése szerint súlyosabb megítélést vont azonban maga után az, hogy a felperes fogvatartottként kiszolgáltatott volt az alperes egészségügyi apparátusának, akik a kezelés szükségességéről, indokoltságáról felperes helyett döntöttek, a felperesnek nem volt lehetősége máshol igénybe venni az orvosi ellátást. Ezért a felperes által e címen támasztott 400.000 forintos igényből 200.000 forintot tartott alaposnak.

[22] Az emberi méltósághoz való jog sérelme körében értékelte a felperesnek a szakmája elvesztésével kapcsolatosan érzett előzetes félelmeit. A felek egyezően adták elő, hogy a felperes szakmájára alkalmatlanná vált, így az előzetes félelem is igazolást nyert. Mindezt azok a tanúk is megerősítették, akiknek érzéseit a felperes feltárta. Az orvosszakértői vélemény megállapította, hogy a végállapotnak tekintendő károsodás folytán az asztalos szakma teljes spektrumában a felperes nem tud dolgozni. Kiemelte, hogy a jogsérelem szempontjából a megalapozott félelem fennállása az irányadó tény és nem az, hogy ez a

későbbiekben hogyan realizálódott, így a jogsértés és a sérelem között az oksági összefüggés fennálltát állapította meg. Az emberi méltósághoz szorosan kapcsolódó tényező körében értékelte azt, hogy az egyén szakmájának, hivatásának gyakorlása a létfenntartás és az identitás részét is képezi, ezért a felperesi igényt megalapozottnak találta e körben.

[23] Az összecszerűség meghatározásánál mérlegelte, hogy bizonyítás nélkül maradt az a körülmény, hogy a felperes szabadságvesztés előtt szakmai tevékenységének központi részét képezte-e az asztalos tevékenység, ezért a jogsértés felperes életminőségére gyakorolt hatását pontosan nem tudta megállapítani, de a felperes 300.000 forint összegű igényét így sem találta eltúlzottnak.

[24] Rámutatott, hogy a B. büntetés végrehajtási intézetben tapasztalt elhelyezési körülmények kapcsán a per megszüntetésére az alperes által hivatkozott, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 157. § (1) bekezdése és 130. § (1) bekezdés g) pontja alapján nem látott lehetőséget, és az igény alaposságát a polgári jogi felelősségi szabályok alapján érdemben bírálta el. A pert a kártalanítási határozatban foglalt ítélt dologra alapítottnak sem szüntette meg, mivel az alperes felelősségét a Bv. tv. korábban hatályos 10/A. § (2) bekezdésének rendelkezései nem érintik.

[25] Nem tudta megállapítani ugyanakkor az alperes személyiségi jogsértésért való felelősségének pozitív feltételeit a felperesnek a B. büntetés végrehajtási intézetben átélt sérelmei vonatkozásában. Az alperes ugyanis elvárható módon intézkedett a gyógytornakezelés igénybevétele miatt az átszállításról az említett bv. intézetbe, ahol rendelkezésre állt a felperes személyi anyaga. Az alperesnek nem volt ráhatása a felperessel való bánásmódra, így az alperesi magatartás és a másik bv. intézetben elszenvedett sérelmek közötti oksági láncolat megszakadt, amely a felelősség fennálltát kizárja.

[26] A késedelmi kamat mértékéről a Ptk. 6:48. § (1) bekezdése alapján határozott a kártérítés esetében középarányos időponttól, míg a sérelemdíj vonatkozásában az alperes által nem vitatott időponttól.

[27] A pertárgy értékét a Pp. 24. § (1) bekezdése alapján 1.683.073 forintban állapította meg. A felperes részére megítélt perköltség mértékéről a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdése és a Pp. 81. § (1) és (2) bekezdése alapján határozott. Az állam által előlegezett költség viselésére a pervesztes rész vonatkozásában (81 %) kötelezte az alperest a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján, míg ugyanezen rendelet 14. §-a alapján megállapította, hogy a fennmaradó költség és az eljárás illetéke az állam terhére marad.

Az alperes fellebbezése

[28] Az elsőfokú ítélet ellen az alperes élt fellebbezéssel – egyidejűleg igazolási kérelem előterjesztésével –, melyben annak megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte. Érvelése szerint az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló adatokból téves jogi következtetéseket vont le, és ennek alapján tévesen ítélte meg a sérelemdíjat. Igényt tartott első- és másodfokú perköltésére is.

[29] Előadta, hogy a bizonyítási eljárás adatai alapján megállapítható, hogy a felperes munkavédelmi oktatásban részesült, ismerte a munkafolyamatokat, a körfűrész használati útmutatója rendelkezésre állt, a felperes tudta, hogy nincs védőburkolat a körfűrészben, de azt nem is hiányolta. Bár a felperesnek senki nem olvasta fel a munkavédelmi oktatáson a körfűrész használatára vonatkozó szabályokat, de azzal a felperes tisztában volt, ahogy azzal is, hogy a balesetet megelőzően elkezdett fűrészelési feladat két embert igényelt. A felperes a büntetésvégrehajtás keretei között történő foglalkoztatás esetében is megtagadhatta volna a munkavégzést, amennyiben az veszélyeztette testi épségét. A felperes egyetlen alkalommal sem jelezte, hogy a körfűrészszel nem tud dolgozni, mert az védőburkolat hiányában veszélyes, ahogy azt sem említette a per során, hogy korábban asztalosmunkái során használt volna védőburkolatot, vagy bármilyen más védőeszközt. Az elsőfokú ítéleti megállapítással ellentétben a felperesnek asztalosként feltétlenül ismernie kellett a körfűrészszel történő munkavégzés sajátosságait.

[30] Kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság nem kellő súllyal vette figyelembe, hogy a felperes a perbeli napon kapott utasítást, de azt nem hajtotta végre. A munkáltató személyi állományának tagjai előadták, hogy a szekrények felújításával ütemezetten haladtak. A perbeli napon a felperes egyedül dolgozott, így kifejezetten olyan feladatot kapott, amelyet egyedül el is tudott végezni. Ennek ellenére nem azt a feladatot végezte el, hanem olyat, amelyről tudta, hogy az két embert igénylő feladat. Az is igazolást nyert, hogy a felperes kérhetett segítséget, amennyiben a munkafolyamat azt megkívánta, de a felperes senki felé nem jelzett az adott napon. Az sem bizonyított, hogy a felperes fogvatartotti mivolta nem tette lehetővé számára a munkavégzés megtagadását balesetveszély okán. Az elsőfokú bíróság ítélete többször tartalmazza a „kiszolgáltatott helyzet” kifejezést, holott a felperes semmilyen módon nem igazolta ennek fennálltát.

[31] Az elsőfokú bíróság a sérelemdíj összegét eltúlzott mértékben állapította meg. Az egészséghez fűződő személyiségi jog megsértése kapcsán a tanúk nyilatkozata a felperes fájdalmának mértékét nem igazolta, és a szakértői vélemény sem teljes. Bár a szubjektív fájdalomérzet a baleset után életszerű, erre azonban kezelésben részesült a felperes. Maga is úgy adta elő és a tanúk is igazolták, hogy a kezelés és a sürgősségi ellátás gyors, hatékony és szakszerű volt. Az egészségkárosodás mértéke a felperest enyhén befolyásolja a további munkavégzésben. A szakértői vélemény szerint ugyanis a sérülés korlátozza a felperest, de nem teszi alkalmatlanná az asztalosmunkára. Az pedig kérdéses, hogy a felperes a jövőben mennyiben választja az asztalosmunkát saját döntése alapján.

[32] A fogvatartottak szabad orvosválasztásához való joga a 2013. évi CCXL. törvény alapján szünetel, így a korlátozás nem róható az alperes terhére. A felperes megfelelő kezelésben részesült kézsérülése okán, fájdalomcsillapítási igényét kérelmi lapon tudta volna jelezni, de ezt nem tette meg, a kérelmezés hiánya szintén nem róható az alperes terhére. Mindezek kapcsán is úgy érvelt, hogy nem lehet megalapozottan azt állítani, hogy a felperes kiszolgáltatott helyzetben lett volna.

[33] A felperes a fellebbezéssel szemben a tárgyalás időpontjáig ellenkérelmet nem nyújtott be.

A másodfokú bíróság döntése és annak jogi indokai

[34] A fellebbezés nem alapos.

[35] Az elsőfokú ítélet ellen az alperes nyújtott be fellebbezést, a fellebbezési határidő elmulasztásával kapcsolatosan igazolási kérelemmel élt. Abban a mulasztás okának megjelölésén túl a mulasztás vétlenségét valószínűsítő körülményeket a Pp. 107. § (2) bekezdésének megfelelően előadta. Az elektronikus ügyviteli rendszer hibájával, az ellentmondásos rendszerüzenetekkel kapcsolatos érvelést a másodfokú bíróság a Pp. 109. § (2) bekezdése alapján méltányosan elbírálvá megalapozottnak találta, ezért a fellebbezést érdemben vizsgálta.

[36] A másodfokú eljárás tárgyát az elsőfokú ítélet fellebbezéssel érintett rendelkezései képezték, a felek fellebbezéssel nem támadták a kereseti kérelmet részben elutasító elsőfokú döntést és a jövedelempótló kártérítés összecszerűségét sem. A másodfokú bíróság megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban a szükséges bizonyítást lefolytatta, a bizonyítékokat a logika szabályaival összhangban, egyenként és összességükben, a Pp. 206. §-ában foglaltaknak megfelelően értékelte, a tényállást helyesen állapította meg és helytálló következtetések levonásával érdemben helyes döntést hozott a perbeli kártérítési felelősség és személyiségi jogsértés miatti igény jogalapja és összecszerűsége körében.

[37] A felperes az alperesi büntetésvégrehajtási intézetben fogvatartottként végzett munkát, az elsőfokú bíróság helytállóan indult ki abból, hogy a munkavégzés során elszenvedett balesettel kapcsolatos kereseti kérelmek körében az alperes felelősségét a Bv. tv. 143. § (3) bekezdése alapján a Ptk. szerződésen kívül okozott károkért fennálló kártérítési felelősség szabályai alapján kellett elbírálni.

[38] A Ptk. 6:519. §-a szerint aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni, és akkor mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy magatartása nem volt felróható. Károsulti közrehatás esetén a kárt a károkozó és a károsult között elsődlegesen magatartásuk felróhatósága arányában kell megosztani, ahogy erről a Ptk. 6:525. § (2) bekezdése rendelkezik.

[39] Az elsőfokú bíróság azt is helytállóan vette figyelembe, hogy az Mvt. 21. §-a, 23. §-a, 39. §-a, 54. §-a, 55. §-a, 60. §-a, 62. §-a és 63. §-a alapján az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés, foglalkoztatás feltételeit az elítélt felperes munkáltatását végző alperesnek kellett biztosítania. Az, hogy a felperes korábban – asztalos szakmájából kifolyólag – már dolgozott körfűrészszel, nem mentesíti a munkáltatót az említett jogszabályi rendelkezéseknek való megfelelés kapcsán, ahogy az sem, hogy a felperes szakmunkásként – képesítése megszerzésére figyelemmel – ismeretekkel rendelkezett a géphasználattal kapcsolatos munka- és balesetvédelmi előírásokról. Ezért a munkavégzéshez kapcsolódóan az alperes a felperes képzettségétől függetlenül köteles volt a munkába állás előtt a munkavégzéshez használt gép működésére kioktatni a fogvatartottként foglalkoztatott munkavállalót. Mindezt nem pótolta az a körülmény, hogy a balesettel érintett munkagép kezelési útmutatója a bv. intézet műhelyében a falon ki volt függesztve.

[40] Az alperes köteles volt ezen kívül rendszeresen meggyőződni arról is, hogy a munkakörülmények megfelelnek-e a követelményeknek, azaz adott esetben a körfűrész védőburkolattal rendelkezik-e. Továbbá a felperes munkáltatását végző alperes feladata lett volna biztosítani a körfűrész védőburkolatának megfelelőségét és megkövetelni a használatát. Így a munkakörülmények nem megfelelősége egyértelműen az alperes terhére róható.

[41] A bizonyítékok alapján helyesen megállapított tényállás szerint a felperes részére Tanú1 megbízott munkahelyi vezető és Tanú2 munkafelügyelő eltérő utasítást adott a baleset napján. Ezért az a körülmény, hogy a felperes Tanú1 utasításának megfelelően a szekrényfelújítást a Tanú2 által megadottól eltérő részfeladattal folytatta, nem valósít meg részéről felróható magatartást.

[42] A perbeli esetben az nem volt vitatott, hogy a felperes által használt munkaeszköz védőburkolata hibás volt, azt a körfűrészre nem lehetett feltenni, így a munkaeszköz a biztonságos munkavégzés feltételeinek nem felelt meg. Az elsőfokú bíróság helytállóan fejtette ki azt is, hogy a munkáltató nevében eljáró személyeknek észlelniük kellett a felperes veszélyes munkaeszközzel történő munkavégzését, Tanú1 és Tanú2 tanúk egybehangzóan úgy nyilatkoztak, hogy korábban látták azt, hogy a védőburkolat használat közben nem volt a körfűrészben. Tanú1 elmondta, hogy a baleset napján hallotta is a gép működését. Az elsőfokú bíróság helytállóan értékelte, hogy az alperes mindezek ellenére nem tiltotta meg az ily módon történő munkavégzést, ellenben megkövetelte a feladat veszélyes munkaeszközzel való teljesítését.

[43] Helyállóan vette figyelembe az elsőfokú bíróság azt is, hogy az elítélt felperes munkavégzése az Mt. által szabályozott munkaviszonytól eltérő munkáltatási jogviszonyt jelent, amelyben a foglalkoztatás a büntetésvégrehajtás keretei között az elítélt jogainak korlátozásával valósul meg. Nem hagyható figyelmen kívül ugyanis, hogy a felperes szabadságvesztését töltve, korlátozott jogokkal rendelkezett, amely a munkáltatására is értelemszerűen kihatott. A felperesi foglalkoztatottnak a munkaviszonyban álló munkavállaló általános alárendeltségéhez képest nagyobb mértékű függelmi viszonyát, a munkáltatóval való speciális alá- fölérendeltségi viszonyát ezért helyesen értékelte kiszolgáltatott helyzetként az elsőfokú bíróság. Nem vitathatóan a felperes nem tisztázta, hogy melyik utasítás bír elsődlegességgel, a kármegosztás arányának meghatározásakor azonban ezt a körülményt, a felperes e helyzetben megvalósított felróható magatartását is megfelelően vette figyelembe az elsőfokú bíróság, ahogy azt is, hogy a felperes a jogszabályi lehetősége ellenére miért nem tagadta meg mégis a munkavégzést.

[44] Nem volt megalapozott a fellebbezés a felperes részére megítélt sérelemdíj eltúlzott voltával kapcsolatban sem. Az elsőfokú bíróság a felperes részére a személyiségi jogait érintően elszenvedett sérelemért arányos mértékű kompenzációt állapított meg, a bizonyítékok Pp. 206. §-ának megfelelő, okszerű mérlegelésével. A testi, lelki egészségéhez való jog sérelme körében az átélt fájdalomérzet kapcsán csak egyik hivatkozása volt a felperesnek az, hogy kérésére nem kapott fájdalomcsillapítást. A felperes azonban a baleset következtében nemcsak maradandó sérülést, tartós – 5%-os mértékű – egészségkárosodást – szenvedett, hanem a szakértői vélemény szerint jelentős fájdalmat élt át, fájdalmai kb. 3 hónapig fennálltak, illetve a szakvélemény szerint terhelés következtében élete végéig fájdalom fellépésekkel kell számolnia. A balesettel érintett ujjak zsibbadása, érzéskiesése is élethosszig fennállhat. Ezzel összefüggésben az elsőfokú bíróság kellően értékelte a megfelelő ellátás hiányát is, illetve azt, hogy a kontrollvizsgálaton való részvételt az alperes nem biztosította, és döntött helytállóan a 200.000 forint összegű sérelemdíjról.

[45] A felperes nem vitatottan asztalos végzettséggel rendelkezik és a szakvéleményből következően e munkakört teljeskörűen nem tudja ellátni, asztalos szakmájának teljeskörű gyakorlására a perbeli balesetben szerzett maradandó sérülése okán nem képes. A szakvéleménynek ezt a megállapítását a felek elfogadták. E körben a 300.000 forintban megítélt sérelemdíjjal összefüggésben nem annak volt döntő jelentősége, hogy a sérülés nem tette teljesen alkalmatlanná a felperest az asztalosmunkára, hanem ahogyan az elsőfokú bíróság is helyesen utalt arra, a felperes a későbbi munkáltatása során sem e munkakörben, hanem ettől eltérő munkakörben, raktáros segédmunkásként alkalmazták a bv. intézetben. Az elsőfokú bíróság mérlegelése ezért az emberi méltósághoz való jog megsértéséhez kapcsolódóan szintén helytálló volt, azzal a másodfokú bíróság teljeskörűen egyetértett.

[46] Mindezekre tekintettel a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helyes indokainál fogva helybenhagyta.

Záró rendelkezések

[47] A felperes a fellebbezési eljárásban a tárgyalás megtartásának időpontjáig nyilatkozatot nem tett, a másodfokú tárgyaláson nem jelent meg, ezért igazolt perköltsége nem merült fel, arról a másodfokú bíróságnak határoznia nem kellett.

[48] A megismételt másodfokú eljárás az Itv. 51. § (1) bekezdése alapján illetékmentes volt.

Budapest, 2022. szeptember 8.

dr. Orosz Andrea s.k.

dr. Szalai Beatrix s.k.

dr. Laczó Adrienn Lilla s.k.

a tanács elnöke

előadó bíró

bíró

...